

|                               |                                                   |
|-------------------------------|---------------------------------------------------|
| <b>Zaaknummer</b>             |                                                   |
| <b>Onderwerp</b>              | <b>Wegenbeheerplan gemeente Mook en Middelaar</b> |
| <b>Datum raadsvergadering</b> | <b>30 januari 2025</b>                            |
| <b>Raadscommissie</b>         | Algemene commissie                                |
| <b>Datum raadscommissie</b>   | 22 januari 2025                                   |
| <b>Programma</b>              | Fysieke leefomgeving                              |
| <b>Portefeuillehouder</b>     | H. Rodoe                                          |

## Wegenbeheerplan gemeente Mook en Middelaar

### Inleiding

Een gemeente is verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van haar gemeentelijke wegen. Het wegonderhoud wordt door de gemeente Mook en Middelaar al vele jaren structureel en planmatig aangepakt. Dit op basis van de landelijke 'Wegbeheersystematiek', ontwikkeld en in stand gehouden door het CROW (kennisplatform voor infrastructuur, verkeer, vervoer en openbare ruimte).

De systematiek geeft inzicht in de elementaire onderdelen van het wegbeheer, zoals de omvang van de wegen (het areaal), de wegconstructie, het kwaliteitsniveau van de wegen, de benodigde onderhoudsmaatregelen en de financiële behoefte. De systematiek resulteert in een Wegenbeheerplan, een instrument om zowel technisch als bestuurlijk sturing te geven aan het wegonderhoud, waarmee tevens de continuïteit van het onderhoud is gewaarborgd.

Het Wegenbeheerplan geeft onder andere inzicht in de onderhoudsbehoefte en bestrijkt een van tevoren bepaalde periode. Als daar aanleiding toe is kan het tussentijds worden herzien. De gebruikelijke planperiode voor een wegenbeheerplan bedraagt vijf jaar en liep de periode van het (huidige) beheerplan in 2024 af. Daarom is het nodig dat er een nieuw plan wordt vastgesteld. Met dit raadsvoorstel wordt het nieuwe Wegenbeheerplan dan ook aan u voorgelegd, met een (plan)periode van 2025-2029.

Hieronder wordt het Wegenbeheerplan (zie bijlage nr. 1) beknopt toegelicht (per hoofdstuk).

- **Hoofdstuk 1, 'Inleiding'**  
Het Wegenbeheerplan is opgesteld door adviesbureau Ingenieursbureau TBH BV. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de zorgplicht van gemeenten ten aanzien van het wegonderhoud. Daarnaast zijn de doelstelling en de werkwijze beknopt beschreven.
- **Hoofdstuk 2, 'Kwantiteit'**  
In dit hoofdstuk wordt het areaal aan wegen (verhardingen) beschreven, dat de gemeente in beheer en onderhoud heeft. De omvang van de wegen is beschreven en een verdeling naar soort verharding en verdeling per woonkern. Ook de leeftijd (jaar van aanleg) van de verhardingen en een indeling naar wegtypes is aangegeven. Hierbij is de koppeling met de Wegcategorisering aangegeven.  
Dit alles moet gezien worden als de zogenaamde 'administratieve gegevens' voor het wegbeheer. Deze gegevens en de kwaliteit van de verhardingen (inspecties) vormen de basis voor de systematiek. Het is zaak dat de administratieve gegevens op orde zijn en blijven.

Veranderingen worden dan ook bijgehouden en verwerkt in het (digitale) wegbeheerprogramma. Qua systematiek zijn de wegen opgedeeld in wegvakken (afhankelijk van de lengte) en vervolgens weer opgedeeld in wegvakonderdelen, zoals rijbaan, parkeervak, trottoir of fietspad.

- Hoofdstuk 3, '**Kwaliteit**'

In dit hoofdstuk zijn de kwaliteitsbeoordeling en de onderhoudstoestand van de gemeentelijke verhardingen beschreven.

De wegvakken en wegvakonderdelen zijn volgens de beschrijving van CROW-publicatie 146C, visueel geïnspecteerd op schades. Op basis van deze inspectiegegevens wordt de kwaliteit van de wegen bepaald.

De kwaliteit van de verhardingen is over het algemeen voldoende. Een aantal wegen (wegtypes) verdienen wel aandacht in de komende periode. Vooral het onderhoud aan de asfaltwegen is van belang, mede om kapitaalvernietiging te voorkomen. Ook een beperkte omvang van de elementenverhardingen verdient de aandacht.

Verder is per kern de kwaliteit aangegeven.

- Hoofdstuk 4, '**Financiële onderhoudsbehoefte**'.

Met behulp van het beheerpakket TBOR van bureau TBH is de onderhoudsbehoefte bepaald voor de jaren 2025-2029, dit op basis van het wegenareaal en de kwaliteit daarvan (resultaat inspecties). Uitgangspunt hierbij is het in stand houden van het bestaande wegenareaal (vergelijkbaar met gemiddeld kwaliteitsniveau B). Ook zijn de aanvullende uitgangspunten voor het bepalen van de het wegonderhoud benoemd en is het doel van een onderhoudsstrategie uitgelegd. Het is om meerdere reden van belang dat de kwaliteit van de verhardingen voldoende is. Zoals het voorkomen van kapitaalvernietiging, het behouden van de functionaliteit van een weg (verharding) en de (verkeers)veiligheid.

### *Basisplanning.*

De beschreven Basisplanning is puur rekenkundig bepaald vanuit de systematiek. Op basis van de omvang van de verhardingen en de resultaten van de wegininspectie (kwaliteit verhardingen). De berekende behoefte per jaar en voor de totale planperiode, is hoger dan de beschikbare gemeentelijke budgetten voor het wegonderhoud.

### *Geoptimaliseerde planning.*

Het is wenselijk, en wordt in zijn algemeen geadviseerd, om de theoretische Basisplanning te toetsen en af te stemmen op de gemeentelijke mogelijkheden, inzichten en ontwikkelingen. Het gaat om een optimalisatie van de basisplanning, zonder dat dit afbreuk doet aan de doelstellingen en de uitgangspunten van de CROW-systematiek. Bij de vorige Wegenbeheerplannen is ook gebruik gemaakt van het optimaliseren van de basisplanning. Qua optimalisatie moet er gedacht worden aan het clusteren van wegen of wegvakonderdelen (gebiedsgericht), het onderhoud zoveel mogelijk combineren (integraal werken), afstemmen op (bouw)ontwikkelingen of geplande herinrichtingen van de buiten- en openbare ruimte, zoals de aanpak van de Kerkstraat in Mook. Bij de optimalisatie is ook gekeken naar de berekende onderhoudsmaatregel. Een andere (goedkopere) maatregel kan net zo effectief zijn.

Voor alle duidelijkheid: de optimalisatie is geen 'luxere' invulling van het onderhoud, maar maatwerk met als doel het behalen van hogere effectiviteit, in relatie met de 'lokale' bekendheid en het gebruik. De geoptimaliseerde basisplanning geeft een meer gelijkmatige onderhoudsbehoefte (budget) en sluit aan op de financiële mogelijkheden (kaders).

### *Klein onderhoud.*

Naast het planmatige- en structureel wegonderhoud is er eveneens sprake van het zogenaamde 'klein onderhoud'. Het gaat daarbij om het herstellen van zich ieder jaar voordoende (plaatselijke) schades, zoals opdrukkende boomwortels, verzakkingen, scheurvorming of gaten in een wegdek. Bij de recent uitgevoerde wegininspectie zijn dergelijke schades ook geconstateerd. Met name uit het oogpunt van functionaliteit (veiligheid) en preventie is het belangrijk om hier aandacht aan te schenken. Zeker het dichten van scheuren in een asfaltconstructie is een goede methode om groter onderhoud uit te stellen. Er wordt geadviseerd om jaarlijks een bedrag van € 55.000 exclusief BTW te reserveren voor het klein onderhoud aan de verhardingen.

### *Budget cyclisch onderhoud – langere termijn*

Er is ook gekeken en gerekend op grond van de onderhoudsbehoefte op basis van zogenaamd cyclisch onderhoud. Hierbij wordt de totale onderhoudscyclus van een verharding in beeld gebracht. Type verharding, jaar van aanleg, het benodigd onderhoud tijdens de levensduur en het volledig vernieuwen bij einde levensduur (rehabilitatie) komen hierbij aan de orde. Deze rekenmethode kan richtinggevend zijn voor de jaren na 2029 en ook als vergelijking met de bedragen in de hiervoor genoemde planningen in dit raadsvoorstel. Die op basis van de actuele onderhoudstoestand zijn opgesteld, en alleen gericht zijn op het herstel van de aanwezige schade.

Het budget op basis van cyclisch onderhoud bedraagt jaarlijks ongeveer € 400.000. Het gemiddeld jaarlijks budget bij de nu berekende geoptimaliseerde planning bedraagt ongeveer € 251.000 en is dus fors lager. Dit komt vooral omdat hierbij geen rekening wordt gehouden met het volledig vernieuwen van verhardingen. Dit kunnen aanzienlijke kosten zijn en hier moet vroegtijdig op worden geanticipeerd. De 'buffer' in de Voorziening Wegbeheer kan hiervoor worden aangewend, echter moet deze dan wel voldoende groot zijn.

- **Hoofdstuk 5 'Conclusie / aanbevelingen'**

Samengevat is deze als volgt:

- De gemeente Mook en Middelaar heeft in totaal 646.000 m<sup>2</sup> aan wegenareaal in beheer.
- De staat van het wegareaal (verhardingen) heeft gemiddeld kwaliteitsniveau B. Dit betekent dat het areaal in een redelijke staat verkeerd. Wegonderhoud is en blijft noodzakelijk.
- Vanuit de geoptimaliseerde planning is er gemiddeld ongeveer € 262.000 per jaar nodig voor het wegonderhoud (exclusief klein onderhoud). Voor klein onderhoud is er een jaarlijks bedrag van € 55.000 berekend.
- Indien het onderhoud niet uitgevoerd wordt volgens de geoptimaliseerde planning kan er kapitaalsvernietiging ontstaan en zullen de kosten voor het onderhoud in de komende jaren toenemen.
- Ook voor de jaren na 2029 is er een jaarlijks onderhoudsbedrag benodigd. Op basis van de cyclische kosten (planning), bedraagt dit bedrag jaarlijks ongeveer € 400.000.

## Raadsvoorstel

### Voorstel

1. In te stemmen met het 'Wegenbeheerplan gemeente Mook en Middelaar' en het wegonderhoud van de gemeentelijke wegen continueren op basis van de hierin opgenomen 'geoptimaliseerde planning'.

### Beoogd effect

Op een verantwoorde wijze het continueren van het onderhoud aan de gemeentelijke wegen.

### Argumenten

#### *1.1 Waarborgen wegonderhoud.*

Met het vaststellen van het Wegenbeheerplan gemeente Mook en Middelaar (planperiode 2025-2029) is het onderhoud aan de gemeentelijke wegen gewaarborgd.

#### *1.2 De geoptimaliseerde planning is bruikbaar.*

De geoptimaliseerde planning betreft maatwerk en sluit aan op de (technische) behoefte en de financiële mogelijkheden van de gemeente.

### Kanttekeningen

#### *1.3 Geoptimaliseerde planning is ondergrens wegonderhoud.*

Instemmen en werken met de geoptimaliseerde planning betreft de ondergrens van het onderhoud van de gemeentelijke wegen. Hiermee worden de wegen (verhardingen) slechts in stand gehouden (functioneel en veilig). Minder onderhoud leidt ongetwijfeld tot hogere onderhoudskosten in de toekomst. Door uitgesteld onderhoud wordt namelijk de toekomstige onderhoudsmaatregel aanzienlijk groter en duurder. Zeker bij asfaltwegen is dit het geval. Ook de termijn (tijdstip) tot rehabilitatie wordt verkort. Aanvullend, in de geoptimaliseerde planning is er geen rekening gehouden met de kosten voor het vervangen van materialen (stenen) of een rehabilitatie van een weg(constructie). Ook niet met eventuele aanvullende vragen en/of wensen van de bewoners.

#### *1.4 Kosten voorbereiding, administratie en toezicht (VAT-kosten) zijn niet opgenomen.*

De kosten voor de voorbereiding, administratie en toezicht van de onderhoudswerkzaamheden zijn niet opgenomen in de geoptimaliseerde planning. Het is de bedoeling om deze werkzaamheden intern uit te voeren, waardoor deze kosten tot een minimum worden beperkt of niet van toepassing zijn.

### Duurzaamheid

De toegepaste materialen en werkwijze voldoen aan de geldende normen en regelgeving o.a. hergebruik. Binnen het ontwerpproces en de realisatie van het onderhoud wordt er rekening gehouden met het aspect 'duurzaamheid'. Met andere woorden, maatschappelijk verantwoord en toekomstgericht.

### Participatie

De bewoners en belanghebbenden van de wegen waar onderhoud gaat plaats vinden, worden hierover geïnformeerd. Afhankelijk van de aard en de omvang van de onderhoudsmaatregel, zal er participatie plaats vinden. Dit op de gebruikelijk wijze bij werkzaamheden (projecten) in de openbare ruimte.

### Financiën

#### *Geoptimaliseerde planning.*

De geoptimaliseerde planning uit het Wegenbeheerplan is als volgt, incl. klein onderhoud:

| Geoptimaliseerde planning 2025 - 2029 |                                  |                                     |                                        |                                    |                            |
|---------------------------------------|----------------------------------|-------------------------------------|----------------------------------------|------------------------------------|----------------------------|
| Planjaar                              | Uitgaven<br>Wegenbeheerplan<br>€ | Klein onderhoud<br>asfaltwegen<br>€ | Klein onderhoud<br>elementenwegen<br>€ | Totaal kosten<br>wegonderhoud<br>€ | Gemiddeld<br>per jaar<br>€ |
| 2025                                  | 328.000                          | 30.000                              | 25.000                                 | 383.000                            | 305.800                    |
| 2026                                  | 267.000                          | 30.000                              | 25.000                                 | 322.000                            | 305.800                    |
| 2027                                  | 364.000                          | 30.000                              | 25.000                                 | 419.000                            | 305.800                    |
| 2028                                  | 167.000                          | 30.000                              | 25.000                                 | 222.000                            | 305.800                    |
| 2029                                  | 128.000                          | 30.000                              | 25.000                                 | 183.000                            | 305.800                    |

Tabel 1

NB: -Bedragen 'Uitgaven Wegenbeheerplan' zijn naar boven afgerond.

-Bedragen zijn exclusief BTW en VAT-kosten.

Zoals is te lezen in tabel 1, zijn de uitgaven in de eerste drie jaar hoger dan de laatste twee jaar. De planning is gebaseerd op de huidige situatie en inzichten. In hoeverre de mindere uitgaven in 2028 en 2029 realistisch zijn, zal de toekomst uitwijzen. Dit kan met een tussentijdse actualisatie van het beheerplan.

De opzet van het Wegenbeheerplan en de financiële onderbouwing hiervan, moeten gezien worden als richtinggevend voor de komende jaren (op netwerkniveau). De onderhoudsmaatregelen en de kosten ervan zijn bepaald op basis van de 'wegbeheersystematiek', interne inzichten en ervaringen. Deze werkwijze heeft zich de afgelopen jaren bewezen. Indien er aanwijzingen zijn dat zich afwijkingen gaan voordoen, kan er worden ingegrepen. Zoals hiervoor genoemd kan het Wegenbeheerplan tussentijds worden geactualiseerd.

Naast het planmatig en structureel onderhoud zoals opgenomen in het Wegenbeheerplan, zijn er kosten voor de dagelijkse werkzaamheden aan de wegen, zoals het vegen (reinigen), diverse leveringen, noodreparaties, etc. Deze jaarlijkse (exploitatie)kosten worden gedekt in de begroting. Voor het onderhoud aan de gemeentelijke onverharde wegen is er separaat een jaarlijks onderhoudsbudget beschikbaar van € 30.000. Deze wegen vallen dus niet binnen het onderhavige Wegenbeheerplan.

## Raadsvoorstel

### *Geoptimaliseerde planning versus beschikbare financiële middelen.*

In onderstaand overzicht (Tabel 2) is de geoptimaliseerde planning van het nieuwe Wegenbeheerplan afgezet tegen de 'Voorziening Wegen'. Het overzicht is gebaseerd op het huidige saldo (nagaan) van de Voorziening, de uitgaven in de geoptimaliseerde planning en de jaarlijkse toevoeging aan de voorziening.

| Geoptimaliseerde planning wegonderhoud versus 'Voorziening Wegen'. |                           |                                |                            |                                 |                                         |
|--------------------------------------------------------------------|---------------------------|--------------------------------|----------------------------|---------------------------------|-----------------------------------------|
| Planjaar                                                           | Start<br>Voorziening<br>€ | Toevoeging<br>voorziening<br>€ | Beschikbaar<br>budget<br>€ | Totaal kosten<br>onderhoud<br>€ | Saldo Voorziening<br>Wegen 31 dec.<br>€ |
| 2024                                                               |                           |                                |                            |                                 | 389.000                                 |
| 2025                                                               | 389.000                   | 250.000                        | 639.000                    | 383.000                         | 256.000                                 |
| 2026                                                               | 256.000                   | 250.000                        | 506.000                    | 322.000                         | 184.000                                 |
| 2027                                                               | 184.000                   | 250.000                        | 434.000                    | 419.000                         | 15.000                                  |
| 2028                                                               | 15.000                    | 250.000                        | 265.000                    | 222.000                         | 43.000                                  |
| 2029                                                               | 43.000                    | 250.000                        | 293.000                    | 183.000                         | 110.000                                 |

Tabel 2

NB: -Bedragen zijn exclusief BTW en VAT-kosten.

Het saldo van de Voorziening wegen bedraagt eind 2024 € 389.000 en is het 'startkapitaal' voor de volgende planperiode van het wegonderhoud binnen de gemeente. Op basis van de toevoegingen en de uitgaven varieert het saldo van de Voorziening Wegen. Zoals tabel 2 aangeeft, is in de jaren 2027 en 2028 het saldo op zijn laagst. Op basis van de hoge kosten die gemoeid zijn met het wegonderhoud zijn de bedragen mogelijk aan de lage kant. Of de 'buffer' voldoende is om onvoorziene uitgaven op te vangen, zal moeten blijken, waarbij wordt opgemerkt dat de onderhoudsmaatregelen (en dus de kosten) zijn gebaseerd op alleen '*het in stand houden van de wegen*'. Bij de budgettering is er geen rekening gehouden met het vervangen van materialen, reconstructies, verkeersmaatregelen of het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit. Voor dit soort zaken zal er dus aanvullend budget beschikbaar moeten worden gesteld. Het heeft dan ook de voorkeur om de meer grootschalige aanpak van wegen integraal en projectmatig op te pakken, waarbij voor het onderhoudsdeel kan worden teruggevallen op de Voorziening Wegen.

## Communicatie

Het vaststellen van het 'Wegenbeheerplan gemeente Mook en Middelaar' publiceren op de gemeentepagina 'Ter Sprake' en op de gemeentelijke website.

## Uitvoering

Na het vaststellen van het 'Wegenbeheerplan gemeente Mook en Middelaar', geven wij invulling aan het jaarlijkse onderhoud (werkproces) van de gemeentelijke wegen.

## Raadsvoorstel

### Bijlage(n)

- Bijlage nr. 1: Wegenbeheerplan gemeente Mook en Middelaar, d.d. 20 november 2024, TBH.
- Bijlage nr. 2: concept Raadsbesluit 'Wegenbeheerplan gemeente Mook en Middelaar'.

Mook, 17 december 2024

Het college van burgemeester en wethouders van Mook en Middelaar,



De gemeentesecretaris  
drs. W. Mariman



De burgemeester  
I.M. van Dijk